

Spinoza 17e eeuw TIE
VERBETERING VAN HET VERSTAND
inzichtelijke kennis door denkactiviteit
over de ware aard van de Natuur, tijd-
ruimtelijk te begrijpen TIE 1:16

System 1 Fast, associatief, snel
oproepbare kennis. Oorzaak en gevolg:
globale veldprecisie. Overheerst
system 2: inspanningsloos,
evolutionaire ervaring zowel individueel
als collectief; impulsief, simplistisch,
geen vrije wil

System 2 Oorzaak en gevolg: nauw-
keurige puntprecisie. Slow, moeitevol
actief als sytem 1 vastloopt (Spinoza
spreekt in dit verband over de
voorwaarden voor rationeel: nadenken,
standvastig doelbewust):
handelingsvermogen, keuzes,
concentraties; bewust rationeel

System 3 bestaat
niet als
wetenschap

Denken
Psychologie
Kahneman,
*Thinking fast
and slow*,
bevestigt
grotendeels
de uitkom-
sten van
Spinoza's
kennisleer in
de praktijk:
wij werken
merendeels
met System 1

Chunglin Kwa, *Wat is
waarheid, 2017*
wijst op andere
stijlen van
waarheden dan
alleen maar de 17e
eeuwse klassieke,
axiomatische,
deductieve stijl
Rens Bod, *Een
wereld vol patronen*,
2019 onderscheid de
verschijning-vorm
van patronen van de
onderliggende
principes uit de
deductieve stijl
Geoffrey West,
Scale, 2017
Essentiële patronen
in de biologie en in
sociale organisaties
ongeacht
verschillende ordes
van grootte

Vrije wil
Kahneman : je weet veel minder over
jezelf dan je voelt dat het geval is

**Verbetering
v/h verstand**
(onderscheid
tussen logisch
verstand en
verbeelding),
zelfbehoud
door zelf-
kennis en
kennis v/d
natuurwetten :
vergroot
levenskansen
(*Conatus* !)

**Ex auditu +Imaginatio,
opinio:** ficties, valsheid:
voorstellingen, twijfel,
herinnering , vergeten
DOOR VERSTAND NIET
GEZUIVERDE KENNIS VAN
BUITENAF

**Experientia +
Exploratio TIE1:1**
DOOR VERSTAND
NIET/
GEDEELTELIJK
GEZUIVERDE
KENNIS VAN
BUITENAF:
1 Water stroomt
naar beneden
2 Water is
vloeibaar en
onderhevig aan
zwaartekracht

Ratio,
DOOR HET VERSTAND
GEZUIVERDE KENNIS
complementariteit van
juistheid en volledigheid

**Essentia + Intuïtie (essentie
vóór existentie! Het kan ook
omgekeerd JJE):**
DENKEN IN RELATIE TOT DE
KENNIS VAN EENHEID VAN
DE NATUUR ≡ GOD

TIE 1659-61

**Levensinstelling
sober en matig
geen verzaking
hoogste doel**

- Gehoorzaam aan een
redelijke staat
- Financieel vermogen
beperken tot wat
nodig is voor
Levensonderhoud/
Gezondheid
- Consumatigen
- Begrijpelijk
communiceren

- reflectie, nadenken
- fast and frugal instinct tot overleven:
door neurotransmitters gestuurd proces naar waarheid over de
natuurwetten, naar survival of the fittest
- terecht, want waar
- onterecht, want illusie
- onterecht
- terecht, verder zoeken
- onterecht enigmagevoel
- vuistregels, gedragsnormen
- prettig gevoel bij bevestiging door gelijkdenkenden, al dan niet
terecht

Snapgevoel: maakt een eenheid van
de beschikbare kennis (voorstelling of
ervaring) over iets. Die gedachten
hoeven niet waarachtig te zijn zoals in
TIE 1:13
Onderscheiden van onzin en zin,
maar beide gaan gepaard, met
gevoel met een waarschuwing voor
metaforen, die slechts een projectie
zijn van het ware.

De Regt en
Dooremalen, *Het
snapgevoel, Hoe
de illusie van
begrip ons
denken gijzelt*,
2015
Pleidooi voor
onderwijs in
psychologie om
jezelf beter te
leren kennen